

тема:

**Відбулося
засідання РАУ
в онлайн-
форматі**

с. 3

**Проведено
спільне
засідання
Голів Комітетів
НААУ**

с. 6

**Взаємодія
адвокатів
Угорщини
з клієнтами,
колегами,
судом і третіми
особами**

с. 22

**Дайджест
діяльності
комітетів
та секцій НААУ**

с. 28

ТВОРЦІ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ ЗУНР І УНР — ДОКТОР ПРАВА, АДВОКАТ СТАНІСЛАВ ДНІСТРЯНСЬКИЙ ТА ПРАВОЗНАВЕЦЬ ОТТО ЕЙХЕЛЬМАН

Ірина Василик, керівник Центру досліджень адвокатури і права, проректор Вищої школи адвокатури НААУ

Галина Басара-Тиліщак, Інститут історії України НАН України, к. і. н.

У період боротьби за українську державність на початку XX століття законодавчо парламентами (Центральної Радою УНР та Українською Національною Радою ЗУНР) було ухвалено два конституційні акти — «Статут про державний устрій, права і вільності Української Народної Республіки» (29 квітня 1918 р.) та «Тимчасовий основний закон про державну самостійність українських земель колишньої Австро-Угорської монархії» (13 листопада 1918 р.).

Із втратою державності тяглість української конституційної традиції не припинилася. У 1920 році було підготовлено проєкт Конституції Західно-Української Народної Республіки, у 1921 році — «Проєкт Конституції — основних державних законів УНР». Їх авторами стали відомі учені-правники — адвокат Станіслав Дністрянський і Отто Ейхельман.

Станіслав Дністрянський (1870 — 1935) — учений-правник і політичний діяч, адвокат, доктор права. Закінчив правничий факультет Віденського університету, освіту продовжив в університетах Берліна і Лейпцига. Професор австрійського цивільного права у Львівському університеті. Станіслав Дністрянський — автор Меморандуму у справах Східної Галичини, надісланого учасникам Берестейської мирної конференції 1918 року. Переклав українською мовою австрійський кодекс «Цивільне право», доповнений законами ЗУНР (1919 р.).

В еміграції С. Дністрянський — один із засновників Українського вільного університету у Празі, пер-

ший декан факультету права і політичних наук (1921 р.), ректор і проректор УВУ.

Наприкінці 1920 року на замовлення уряду ЗУНР в еміграції С. Дністрянський підготував проєкт Конституції ЗУНР. Майбутню західноукраїнську державу вчений уявляв як самостійну і правову унітарну напівпрезидентську демократичну республіку. Громадянам гарантувалася «натуральна, особиста, політична та економічна свобода».

Усі громадяни визнавалися рівними щодо суду.

На першому етапі державного будівництва передбачалося скликання Установчих Зборів, які мали узаконити остаточний текст конституції (затвердити конституційну грамоту), здійснити адміністративно-територіальний поділ (на громади, повіти, округи), прийняти виборчі закони та інші акти, зокрема про податки й аграрну реформу. Вибори до Установчих зборів повинні були проходити на основі загального, прямого, рівного і таємного голосування за трьома

національними куріями — української, польською та представників інших національностей.

Отто Ейхельман (1854 — 1942) — державний і політичний діяч, правознавець, дійсний член Наукового товариства імені Шевченка. На початку XX ст. Отто

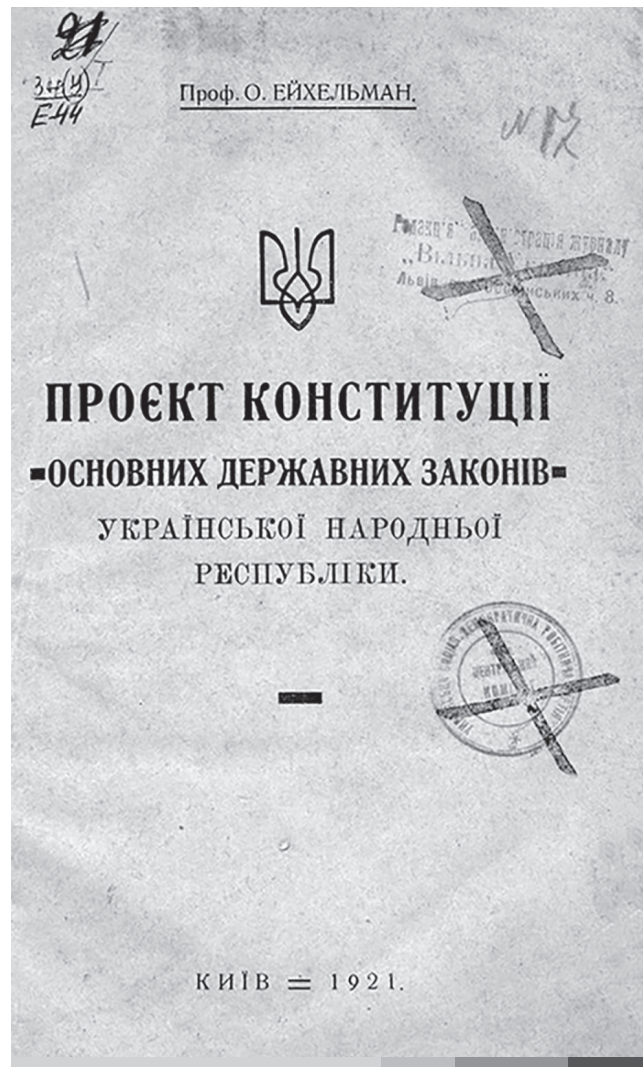
Ейхельман став відомим київським юристом. У 1902 році був обраний Київським міським головою. З 1905 року був деканом юридичного факультету Київського університету Св. Володимира. Брав участь у Комісії з підготовки тексту Конституції Російської імперії, що працювала під

головуванням імператора Миколи II. У 1908 — 1913 рр. виконував обов'язки директора Київського комерційного інституту.

У період Української революції 1917 — 1921 рр. Отто Ейхельман входив до ради міністерства торгівлі й промисловості, міністерства закордонних справ Української Народної Республіки й Української Держави, був заступником міністра закордонних справ УНР. У 1918 року брав участь у підготовці Берестейського мирного договору УНР з Центральними державами, а також у мирних переговорах із Радянською Росією, що відбувалися у Києві.

У 1919 — 1920 рр. Отто Ейхельман був заарештований більшовиками, але звільнений після вступу до Києва польських і українських військ. Емігрувавши до польського Тарнова, продовжив роботу в урядових структурах УНР. Належав до Найвищої правничої ради. У квітні 1922 року був призначений керівником Міністерства закордонних справ УНР в екзилі. Саме тоді підготував і видав друком детальний «Проект Конституції — основних державних законів Української Народної Республіки».

Отто Ейхельман — один із головних теоретиків конституційного устрою, співавтор текстів законів та автор проекту Конституції УНР. Згідно з його конституційним проектом за формою державного правління УНР мала бути демократичною республікою. Учений

був провідним розробником концепції федералізації України, формування самостійних адміністративних одиниць — «земель».

Проект Конституції УНР Ейхельмана прихильно оцінили представники українського національного руху С. Шелухін, Л. Білецький, І. Горбачевський, а також С. Дністрянський — автор проекту Конституції ЗУНР.

Як і в Конституційних проектах Станіслава Дністрянського і Отто Ейхельмана, стаття 1 сучасної Конституції України проголошує, що Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава.